II

(Nem jogalkotási aktusok)

HATÁROZATOK

A TANÁCS (KKPB) 2020/979 HATÁROZATA

(2020. július 7.)

a fegyverek és lőszerek nyílt nemzetközi szabványok szerinti kezelését hitelesítő, nemzetközileg elismert rendszer kifejlesztésének támogatásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 28. cikke (1) bekezdésére és 31. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének javaslatára,

mivel:

(1) A Tanács 2018. november 19-én elfogadta a tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek elleni, „A fegyverállomány biztonságossá tétele, a polgárok védelme" című uniós stratégia (a továbbiakban: a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó uniós stratégia). A kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó uniós stratégia útmutatást kíván nyújtani az integrált, kollektív és koordinált európai fellépéshez a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek terroristák, bűnözők és egyéb illetéktelen személyek általi illegális megszerzésének megakadályozása és visszaszorítása, illetve a jogszerű fegyverkereskedelem vonatkozásában az elszámoltathatóság és felelősségvállalás előmozdítása érdekében.

(2) A kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó uniós stratégia megállapítja, hogy a készletek nem megfelelő biztonsága az egyik legfőbb oka annak, hogy a fegyverek és a lőszerek a legális piacok helyett az illegális piacokra jutnak. Az Unió és tagállamai vállalják, hogy segítséget nyújtanak más országoknak ahhoz, hogy javítsák az állami készletek kezelését és biztonságát azon nemzeti jogalkotási és közigazgatási keretek és intézmények megerősítésével, amelyek a védelmi és biztonsági erők kézi- és könnyűfegyver-, valamint lőszerkészleteinek jogszerű szállítását és kezelését szabályozzák.

(3) Az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatala (UNODA) szabványokat és bevált gyakorlatokat dolgozott ki a kézifegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek kezelésére vonatkozóan: a lőszerekre vonatkozó nemzetközi műszaki iránymutatásokat (IATG) és a kézifegyver-ellenőrzés moduláris végrehajtási kompendiumát (MOSAIC) (korábbi nevén: nemzetközi kézifegyver-ellenőrzési normák [ISACS]). A kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó uniós stratégiában az Unió kötelezettséget vállal arra, hogy ösztönzi és végrehajtja a szabványokat és bevált gyakorlatokat.

(4) A tiltott kézi- és könnyűfegyverek elleni ENSZ cselekvési program végrehajtásában elért előrehaladást áttekintő harmadik felülvizsgálati konferenciáján az ENSZ 2018. június 30-án záródokumentumot fogadott el, amelyben az államok megújítják elkötelezettségüket a kézi- és könnyűfegyverek illetéktelen kezekbe jutásának megelőzése és az ellene való küzdelem mellett. Az államok újólag megerősítették, hogy megkétszerezik a kormányzati fegyveres és biztonsági erők kézi- és könnyűfegyver-készleteinek biztonságos, védett és hatékony kezelésére irányuló nemzeti erőfeszítéseiket, különösen a konfliktusok során és a konfliktust követő helyzetekben. Ezenfelül az államok elismerték, hogy a releváns nemzetközi szabványok alkalmazása megerősíti az ENSZ cselekvési programjának végrehajtását.

(5) Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendje megerősíti, hogy a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme elleni küzdelem számos fenntartható fejlődési cél eléréséhez szükséges, ideértve többek között a békével, az igazságszolgáltatással és az erős intézményekkel, a szegénység csökkentésével, a gazdasági növekedéssel, az egészséggel, a nemek közötti egyenlőséggel, valamint a biztonságos városokkal kapcsolatos célokat. Következésképpen a 16.4. sz. fenntartható fejlődési cél keretében minden állam elkötelezte magát amellett, hogy jelentős mértékben csökkentse a pénz és a fegyverek tiltott forgalmát.

(6) Az ENSZ Főtitkára a 2018. május 24-én benyújtott, „Közös jövőnk biztosítása” című leszerelési programjában ([1]) a hagyományos fegyverek túlzott felhalmozásának és tiltott kereskedelmének kezelésére, valamint a kézifegyverekkel kapcsolatos országszintű megközelítések támogatására szólított fel. Az Unió úgy határozott, hogy támogatja a program „A túlzott méretű és nem megfelelően kezelt készletek biztosítása” elnevezésű 22. cselekvését.

(7) A Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ (a továbbiakban: a Genfi Nemzetközi Központ) közreműködik az aknákkal kapcsolatos fellépésre vonatkozó nemzetközi előírások kidolgozásában, felülvizsgálatában és előmozdításában, valamint a lőszerkezelési tanácsadó csoportja (AMAT) révén a lőszerekre vonatkozó nemzetközi műszaki iránymutatások (IATG) kidolgozásában, felülvizsgálatában és terjesztésében. A Genfi Nemzetközi Központon belül működik az AMAT. Az AMAT a Genfi Nemzetközi Központ és az UNODA közös kezdeményezésére jött létre arra a helyzetre válaszul, hogy az államoknak sürgős segítségre van szükségük a lőszerek olyan biztonságos, védett és hatékony kezeléséhez, amely összhangban áll a IATG-vel.

(8) Az ENSZ Közgyűlése 2017. december 4-én elfogadta a hagyományos lőszerek felesleges készleteinek felhalmozódásából eredő problémákról szóló 72/55. sz. határozatot. E határozat olyan nemzetközi, regionális és nemzeti szintű kezdeményezéseket támogat, amelyek rávilágítanak, hogy miként javítható a lőszerek fenntartható kezelése, többek között az IATG végrehajtása révén.

(9) Az Unió és tagállamai a legnagyobb adományozók közé tartoznak általában a kézifegyverek ellenőrzéséhez biztosított segítségnyújtás és kapacitásfejlesztés, valamint konkrétan a fizikai biztonság és a készletkezelés területén. Jóllehet a készletek kezelésére vonatkozóan számos nemzetközi szabvány és iránymutatás létezik, nincsen olyan szabványosított és nemzetközileg elismert módszer, amelynek keretében el lehetne végezni az e szabványoknak való megfelelés független értékelését és hitelesítését. Ennélfogva a fegyverkészlet-biztonsági célból nyújtott uniós segítségnyújtás hatása nehezen mérhető.

(10) Egy a nemzetközi fegyverkezelési szabványoknak való megfelelés független hitelesítésére szolgáló, nemzetközileg elismert módszer lehetővé fogja tenni a fegyverkészletek kezelése tekintetében harmadik országoknak biztosított uniós segítségnyújtás hatásának mérését, egyúttal pedig elő fogja segíteni a fegyverkivitel ellenőrzésével és a katonai segítségnyújtással összefüggésben végzett kockázatértékelést.

(11) Az Uniónak ezért támogatni kell a fegyvereknek és lőszereknek önkéntes alapon, nyílt nemzetközi szabványok alapján történő kezelését hitelesítő, nemzetközileg elismert rendszer kifejlesztése megvalósíthatóságának megállapítására irányuló projektet,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek elleni, „A fegyverek biztosítása, a polgárok védelme” című uniós stratégia (a továbbiakban: a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó uniós stratégia) végrehajtása, valamint a béke és a biztonság előmozdítása céljából az Unió támogatja a kézi- és könnyűfegyverek és azokhoz szükséges lőszerek biztonságos kezelésére vonatkozó szakpolitikák és gyakorlatok hitelesítésére irányuló, nemzetközileg elismert hitelesítési rendszer létrehozása megvalósíthatóságának tanulmányozását célzó projektet.

A projekt két szakaszból áll, az „I. szakaszból” és a „II. szakaszból”.

– az I. szakaszban, azaz a végrehajtás első évében egy nemzetközileg elismert fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszer kifejlesztésére vonatkozó megvalósíthatósági tanulmány készítése a megfelelő kockázat- és minőségértékelési módszerek és eszközök lehetőségeinek megvizsgálása céljából;

– a (2) bekezdésre figyelemmel, a II. szakaszban – az I. szakaszban készült megvalósíthatósági tanulmány eredményei alapján – a nemzetközileg elismert fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszer megvalósítási tervének kidolgozása.

A projekt leírása a mellékletben található.

(2) A Tanács a projekt I. szakaszának eredményeként létrejött megvalósíthatósági tanulmány eredményei alapján dönt arról, hogy a projekt II. szakaszát végre kell-e hajtani.

([1]) https://www.un.org/disarmament/publications/more/securing-our-common-future/

2. cikk

(1) E határozat végrehajtásáért az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (a továbbiakban: a főképviselő) felelős.

(2) Az 1. cikkben említett projekt technikai végrehajtását a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ és annak szakosodott szerve, a lőszerkezelési tanácsadó csoport (Ammunition Management Advisory Team, a továbbiakban: AMAT) végzi.

(3) A Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ e feladatát a főképviselő irányítása mellett végzi. A főképviselő ennek érdekében megköti a szükséges megállapodásokat a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központtal.

3. cikk

(1) Az 1. cikkben említett uniós finanszírozású projekt végrehajtására szolgáló pénzügyi referenciaösszeg 1 642 109 EUR.

(2) A projekt I. szakaszának finanszírozására szolgáló összeg 821 872 EUR. A fennmaradó 820 237 EUR összeg felhasználására abban az esetben kerül sor, ha a Tanács a projekt II. szakaszának végrehajtása mellett dönt.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott referenciaösszeggel finanszírozott kiadásokat az Unió általános költségvetésére vonatkozó eljárások és szabályok szerint kell kezelni.

(4) Az (1) bekezdésben említett kiadások megfelelő kezelését a Bizottság felügyeli. E célból megköti a szükséges finanszírozási megállapodást a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központtal. A finanszírozási megállapodásban elő kell írni, hogy a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központnak biztosítania kell az uniós hozzájárulás láthatóságát, annak nagyságához mérten.

(5) A Bizottság igyekszik e határozat hatálybalépését követően mihamarabb megkötni a (4) bekezdésben említett finanszírozási megállapodást. A Bizottság tájékoztatja a Tanácsot az ennek során felmerülő nehézségekről és a finanszírozási megállapodás megkötésének időpontjáról.

4. cikk

(1) A főképviselő a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ által rendszeresen, félévente elkészített tényismertető beszámolók alapján jelentést tesz a Tanácsnak e határozat végrehajtásáról. Ezek a jelentések képezik a Tanács által elvégzendő értékelés alapját.

(2) A Bizottság jelentést tesz a Tanácsnak az 1. cikkben említett projekt pénzügyi vonatkozásairól.

5. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

Ez a határozat a 3. cikk (4) bekezdésében említett finanszírozási megállapodás megkötésének időpontját követő 14 hónap elteltével hatályát veszti, amennyiben a Tanács a projekt II. szakaszának végrehajtásának lehetővé tétele céljából nem határoz annak meghosszabbításáról, vagy a határozat a hatálybalépésétől számított hat hónap elteltével hatályát veszti, amennyiben az említett időtartamon belül nem kerül sor megállapodás megkötésére.

Kelt Brüsszelben, 2020. július 7-én.

a Tanács részéről

az elnök

M. ROTH

MELLÉKLET

A FEGYVEREK ÉS LŐSZEREK NYÍLT NEMZETKÖZI SZABVÁNYOK ALAPJÁN TÖRTÉNŐ KEZELÉSÉT HITELESÍTŐ, NEMZETKÖZILEG ELISMERT RENDSZER KIFEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROJEKT

1. A KBVP-támogatás indokolása

E projekt a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek készleteinek fokozott biztonságát és védelmét célozza egy nemzetközileg elismert rendszer kifejlesztése révén, amely rendszerben az államok önkéntes alapon vennének részt, és amelynek keretében független módon lehetne hitelesíteni/tanúsítani azt, hogy valamely állam a nyílt nemzetközi szabványoknak megfelelően kezeli a fegyvereket és lőszereket, ezáltal bizonyságot adva arról, hogy képes fellépni a fegyverek és lőszerek illetéktelen kezekbe jutásával és a véletlenszerűen bekövetkező robbanásokkal szemben és képes megelőzni azokat.

A kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek illetéktelen kezekbe jutása és tiltott kereskedelem útján történő elterjedése a bűnözés, a terrorizmus, a fegyveres erőszak és az instabilitás táptalaja, és mint ilyen, aláássa úgy a fenntartható fejlődést, a jó kormányzást és a közrendet, mint az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, valamint az egyéb polgári jogok érvényesülését. A tiltott kézi- és könnyűfegyverek mindezen felül nemi alapú súlyos erőszakos cselekmények elkövetésére vagy az elkövetés elősegítésére is felhasználhatók. A kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek illetéktelen kezekbe jutása és tiltott kereskedelem útján történő elterjedése alááshatja a békét és a biztonságot, és ezáltal államokat és társadalmakat, sőt egész régiókat is destabilizálhat. Ezzel veszélybe sodorja a fenntartható fejlődési célok – és különösen a 16. (béke, igazság és erős intézmények), az 5. (nemek közötti egyenlőség) és a 11. (fenntartható városok és közösségek) fenntartható fejlődési cél – megvalósítása terén elért eredményeket.

A kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek nemzeti készleteinek biztonságos, védett és fenntartható kezelése döntő szerepet játszik a tiltott kereskedelem útján történő elterjedés visszaszorításában. A készletek nem hatékony kezelése az egyik legfőbb oka annak, hogy a fegyverek és a lőszerek a legális piacok helyett az illegális piacokra jutnak. A készletkezelés különösen ingatag az erőszakos konfliktusok által sújtott, vagy gyenge intézményekkel és irányítási struktúrákkal rendelkező államokban. Az ilyen helyzetekben a biztonságos és fenntartható készletkezelés előmozdítása révén el lehet érni azt, hogy a nemzeti hatóságok elszámoltathatóbb és felelősségteljesebb módon lépjenek fel a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek illetéktelen kezekbe jutásával szemben, ez pedig nagyobb stabilitást, erősebb fejlődést és jobb kormányzást eredményez.

Az Unió és tagállamai segítséget nyújtottak harmadik országoknak a nemzeti készletek kezelésének és biztonságának javításához, mégpedig azon nemzeti jogalkotási és közigazgatási keretek és intézmények megerősítése révén, amelyek a védelmi és biztonsági erők kézi- és könnyűfegyvereinek és lőszereinek jogszerű szállítását és készletkezelését szabályozzák. E segítség hatása azonban nehezen mérhető. Jelenleg nincsen olyan nemzetközi mechanizmus, amely lehetővé tenné a harmadik országok számára, hogy igazolják a szabályozási követelményeknek, valamint a műszaki és irányítási szabványoknak való megfelelést. Ez problémát jelent azoknak az államoknak, amelyek annak ellenére, hogy beruháztak a kézi- és könnyűfegyverekkel és az azokhoz szükséges lőszerekkel kapcsolatos politikáik és gyakorlataik javításába, nem tudják elnyerni nemzetközi partnerek bizalmát a fegyverek és lőszerek illetéktelen kezekbe jutásához, valamint a készletek hiányos kezeléséhez és gyenge biztonságához fűződő múltbeli esetek miatt.

Jóllehet számos nemzetközi szabvány, iránymutatás és bevált gyakorlat létezik a készletek kezelésére és biztonságára vonatkozóan, nincsen olyan szabványosított és nemzetközileg elismert módszer, amelynek keretében el lehetne végezni az e szabványoknak való megfelelés független értékelését és hitelesítését. Számos ipari és kormányzati ágazatban követelmény, hogy a termékek és szolgáltatások minőségét, biztonságát és védelmét, valamint a nemzetközi normáknak való megfelelését valamilyen formában tanúsítani vagy hitelesíteni kell. A Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) által szabályozott tanúsítványok kiadása jól ismert példa erre. Ugyanezt a módszert lehetne alkalmazni a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek készleteinek biztonságos kezelésére is.

Egy tanúsítási vagy hitelesítési rendszer lehetővé tenné azon államok számára, amelyek beruháztak a készletek kezelésébe és biztonságába, hogy önkéntes alapon bizonyítsák a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek kezelésére szolgáló rendszerük (azaz politikáik és gyakorlataik) nemzetközileg elismert szabványoknak való megfelelését. A nemzeti politikák és gyakorlatok ily módon való önkéntes tanúsítása azt jelezné, hogy az adott állam kezelte és mérsékelte a véletlenszerű robbanás és az illetéktelen kezekbe jutás kockázatát, mivel a nyílt nemzetközi szabványok végrehajtását független módon ellenőrizték. Emellett ez a garancia bizalmat ébresztene mind a helyi közösségekben, mind pedig a regionális és nemzetközi partnerekben aziránt, hogy az állam képes hatékonyan irányítani és kezelni készleteit, mindezt úgy, hogy az államnak nem kellene közzétennie a kézi- és könnyűfegyver-, valamint lőszerkészleteinek jellegére és méretére vonatkozó információkat. A tanúsítás információkkal szolgálhatna a fegyverkivitel ellenőrzésével összefüggésben az illetéktelen kezekbe jutás kockázatának a fegyvereket szállító államok által elvégzett értékeléséhez (így például a Fegyverkereskedelmi Szerződés 11. cikke szerinti és a 2008/944/KKBP közös álláspont [1] hetedik kritériuma alapján végzett vizsgálatához) is.

[1] A Tanács 2008/944/KKBP közös álláspontja (2008. december 8.) a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról (HL L 335., 2008.12.13., 99. o.).

Emellett a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek ellenőrzése terén folytatott együttműködés és segítségnyújtás tekintetében a tanúsítás és hitelesítés iránymutatást nyújthat a programozási döntésekhez, valamint információkkal szolgálhat a múltbeli segítségnyújtási tevékenységek hatásvizsgálatához.

Ez a projekt a kormányzati szakértői csoport folyamatban lévő munkájával összefüggésben is releváns, amely csoport az ENSZ Közgyűlése 2017. decemberi 72/55. sz. határozatának elfogadása nyomán megvizsgálja a hagyományos lőszerek felesleges készleteinek felhalmozódásából eredő problémákat.

2. Bevezetés

E projekt célja tanulmányozni a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek kezelésére vonatkozó politikák és gyakorlatok nemzetközileg elismert hitelesítési/tanúsítási rendszere létrehozásának megvalósíthatóságát. A kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek illetéktelen kezekbe jutásának kockázata az ellátási lánc egészében fennáll: a gyártástól kezdve az átadáson (kivitel, továbbítás és behozatal) és a készletfelhalmozáson (tárolás és felhasználás) át egészen az ártalmatlanításig (átadás és megsemmisítés). A lőszerkészletek felhalmozása véletlenszerű robbanások kockázatát is magában hordozza, különösen a tárolás során, de potenciálisan a készletellátási lánc más pontjain is. E kihívások kezelése állami felelősség, és olyan átfogó életciklus-megközelítést igényel, amely összhangban áll a nemzeti és nemzetközi normákkal és intézkedésekkel, többek között a lőszerekre vonatkozó nemzetközi műszaki iránymutatásokkal (IATG), a kézifegyver-ellenőrzés moduláris végrehajtási kompendiumával (MOSAIC), az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) legjobb gyakorlataival, valamint az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének a lőszerek tárolására és szállítására vonatkozó kézikönyvével (NATO-AASTP).

E projekt elsődleges célja, hogy a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek kezelése tekintetében előmozdítsa a biztonságos és fenntartható politikák és gyakorlatok kialakítását azokban az országokban, amelyekben a múltban fegyverek és lőszerek illetéktelen kezekbe jutása és véletlenszerű robbanások fordultak elő. Konkrétan, a projekt azonosítani és elemezni fogja, hogy milyen hitelesítési/tanúsítási rendszerrel lehetne nemzetközileg elismerni azokat a politikákat és gyakorlatokat, amelyek az ellátási lánc egészében garantálják a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek biztonságos és fenntartható kezelését. A projekt előmozdítja egy olyan rendszer kialakítását, amely lehetővé tenné az államok számára, hogy egy független értékelés keretében, önkéntes alapon bizonyítsák, hogy kezelték e problémákat, és hogy a fegyverkezelési gyakorlataik és politikáik megfelelnek a nyílt nemzetközi szabványoknak.

A projekt elősegíti a tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek elleni uniós stratégia (a továbbiakban: a kézi- és könnyűfegyverekre vonatkozó uniós stratégia) végrehajtását. Célja, hogy megerősítse a kedvezményezett államok képességét az ENSZ kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos cselekvési programjának, a nemzetközi nyomonkövetési egyezménynek, a Fegyverkereskedelmi Szerződésnek, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendnek (és ezen belül is a 16. célnak – a 16.4 alcélnak –, valamint az 5. és a 11. célnak) és az ENSZ-főtitkár 2018. évi leszerelési programjának (22. fellépés: „Disarmament that saves lives") a végrehajtására. A projekt végrehajtása növelni fogja az irányítással, valamint a hagyományos fegyverek és lőszerek kezelésével kapcsolatos átláthatóságot és elszámoltathatóságot, összhangban a nemzetközi bevált gyakorlatokkal, így az IATG-vel, a MOSAIC-kal, az EBESZ iránymutatásaival és a NATO-AASTP-vel. A projekt figyelembe veszi majd az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatalának megállapításait, és azokat az erőfeszítéseket, amelyek arra irányulnak, hogy a fegyverek és lőszerek kezelése terén is érvényesüljenek a nemek közötti egyenlőség szempontjai.

3. A projekt célja és fő célkitűzései

E projekt általános célja a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek készletei biztonságának és védelmének globális szintű fokozása egy nemzetközileg elismert rendszer kifejlesztése révén, amely lehetővé tenné a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszerek nemzeti készleteinek kezelésére vonatkozó nyílt nemzetközi szabványoknak való megfelelés független hitelesítését/tanúsítását.

A projekttel elérni kívánt eredményt olyan harmadik országok (nem uniós tagállamok) segítése jelenti, amelyek nehézségekkel küzdenek a fegyver- és lőszerkészletek védett és biztonságos kezelése terén, és amelyek esetében ezek a nehézségek fegyverek és lőszerek illetéktelen kezekbe jutásához és nem szándékos robbanásokhoz vezettek.

E javaslat – a könnyebb olvashatóság érdekében – a fegyverek és lőszerek nyílt nemzetközi szabványok szerinti kezelését hitelesítő, nemzetközileg elismert rendszerekre fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszerekként (AAMVS) hivatkozik.

E cél elérése érdekében a projekt az alábbi fő célkitűzéseket követi:

a) megvalósíthatósági tanulmány készítése egy fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszer kifejlesztésének lehetőségeiről megfelelő kockázat- és minőségértékelési módszerek és eszközök kidolgozása révén;

b) az a) pontban foglalt célkitűzés eredményei alapján egy olyan, nemzetközileg elismert fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszer létrehozására vonatkozó koncepciónak, valamint az azzal kapcsolatban megteendő lépéseknek a kidolgozása, amelynek révén megelőzhető a fegyverek és lőszerek illetéktelen kezekbe jutása, valamint a fegyver- és lőszerkészletekben véletlenszerűen bekövetkező robbanások.

4. A projekt leírása

Tekintettel arra, hogy a nemzetközi utazásokat a Covid19-világjárvány következtében bizonytalanságok övezik, valamint figyelemmel a repülővel történő utazásoknak az éghajlatváltozás tükrében történő csökkentésére irányuló szándékra, a projekt végrehajtója – amennyiben lehetséges és megvalósítható – meg fog vizsgálni olyan üléslehetőségeket, amelyek nem igényelnek (repülővel történő) utazást.

I. szakasz: Egy nemzetközileg elismert fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszer (AAMVS) megvalósíthatóságának értékelése.

4.1. A projekt kiépítése

Célkitűzés: az átfogó projekt-végrehajtási terv kidolgozása – az EKSZ-szel és a partnerekkel együttműködésben –; a megvalósíthatósági tanulmány hatókörének meghatározása (a kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatandó interjúkra (KSI) vonatkozó módszertant és azok meghatározását is beleértve); valamint a szakértői munkacsoport (EWG) létrehozása, amelynek feladata, hogy támogatást biztosítson, értékelje a megvalósíthatósági tanulmányt és növelje a projekt ismertségét.

Tevékenységek: az ezen célkitűzés megvalósítása érdekében végzett és a projekt időtartamának első két hónapjában végrehajtott konkrét tevékenységek a következőket foglalják magukban:

1. A projektterv kidolgozása (1. év, 1. hónap): konzultációk folytatása a központi projektcsapattal a projekt tervezésének/ütemezésének, a feladatoknak, valamint a megvalósíthatósági tanulmány hatókörének és módszertanának a véglegesítése érdekében.

2. Az EWG felállítása (1. év, 1. hónap): a releváns szakértők (legfeljebb 10 fő) meghatározása és meghívásuk a munkacsoportban való részvételre. Az EWG gyakorló szakemberekből (a fegyverkezelésben jártas, a fegyverek és lőszerek kezelésével kapcsolatos nemzeti értékeléseket, akkreditációt és tanúsítást végző szakemberekből, fegyverzet-ellenőrzési szakértőkből, valamint kézi- és könnyűfegyverek és azok lőszereinek gyártóiból) fog állni. Az EWG a megvalósíthatósági tanulmánnyal kapcsolatban folyamatos támogatást és szakértői értékelést fog biztosítani, valamint biztosítani fogja a hitelesítési módszertan későbbi kidolgozását. A projektcsapat megteszi a szükséges lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy a szakértői munkacsoport felállítására a nemek közötti egyenlőséggel és a sokszínűséggel kapcsolatos szempontok figyelembevételével kerüljön sor.

3. Bevezető munkaértekezlet (1. év, 2. hónap): egynapos munkaértekezlet szervezése Genfben 20 kulcsfontosságú érdekelt fél (többek között a központi projektcsapat, az EU/EKSZ által kijelölt személyek, az EWG, valamint a partnerek képviselőinek) részvételével, amelyen ismertetésre kerül a megvalósíthatósági tanulmány hatóköre és módszertana, valamint elindul a projekt. A munkaértekezlet megszervezésére és lebonyolítására a nemek közötti egyenlőség és a sokszínűség szempontjának kellő figyelembevételével kerül majd sor.

Eredmények: a projektterv elkészítése, megállapodás a projekt hatóköréről, az EWG felállítása, a projekt ismertségének növelése, valamint a bevezető munkaértekezlet összefoglaló jelentésének elkészítése.

4.2. Előzetes elemzés

Célkitűzés: előzetes elemzés végzése az AAMVS kifejlesztése iránti igényről való pontosabb ismeretek szerzése érdekében. Ez lesz majd a projekt első mérföldköve. Amennyiben ezen értékelés során nincs leküzdhetetlen ellenállás, úgy a projekt a teljes megvalósíthatósági tanulmány elkészítésével fog folytatódni.

Tevékenységek: a projekt első öt hónapjában végrehajtott konkrét tevékenységek közé tartoznak:

1. Másodelemzés (1. év, 2–5. hónap): a fegyver- és lőszerkészletek kezeléséhez kapcsolódó releváns szakirodalom, eszközök, iránymutatások, eljárások és nyílt szabványok összegyűjtése és tanulmányozása, valamint a releváns nemzetközi hitelesítési és tanúsítási mechanizmusok áttekintése.

2. Kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatandó interjúk (1. év, 2–5. hónap): a kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatandó interjúkra vonatkozó módszertan kidolgozása, és e módszertan felhasználása a releváns szakpolitikai területeken dolgozó gyakorló szakemberekkel készítendő interjúkhoz annak érdekében, hogy képet lehessen kapni az AAMVS kifejlesztése iránti igényről és érdeklődésről. A kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatandó interjúkra telekommunikációs eszközökön keresztül, valamint személyesen Bécsben, Brüsszelben és New Yorkban, továbbá témába vágó ülések/konferenciák alkalmával (pl. az MSAG-szimpózium, a részes államok ENSZ cselekvési programmal kapcsolatos találkozói, az ENSZ Közgyűlése, a Fegyverkereskedelmi Szerződés Részes Államai Konferenciája, valamint különböző regionális találkozók keretében) kerül sor. A kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatandó interjúk meghatározására a nemek közötti egyenlőség és a sokszínűség szempontjának figyelembevételével kerül majd sor.

3. Előzetes jelentés (1. év, 4–5. hónap): a másodelemzés és a kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatandó interjúk alapján jelentés készítése az AAMVS létrehozása iránti igényről. A jelentésből egyértelműen kiderül majd, hogy érdemes-e folytani a megvalósíthatósági tanulmányt, és ha igen, akkor a jelentés fel fogja vázolni a tanulmány hatókörét.

Eredmények: másodelemzés végzése, a kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatott interjúk módszertana és elemzése, valamint háttéranyag készítése az AAMVS kifejlesztéséről.

4.3. Megvalósíthatósági tanulmány

Célkitűzés: az AAMVS megfelelő kockázat- és minőségértékelési módszerek és eszközök kidolgozása révén történő kifejlesztése megvalósíthatóságának és lehetőségeinek értékelése. A megvalósíthatósági tanulmányt az AAMVS létrehozásával kapcsolatos alábbi hét kérdés köré kell építeni:

– Műszaki és működési szempontból megvalósítható a rendszer?

– Jogi szempontból megvalósítható a rendszer?

– Gazdasági/kereskedelmi szempontból megvalósítható a rendszer?

– Politikai szempontból megvalósítható a rendszer?

– A katonai biztonság szempontjából megvalósítható a rendszer?

– A közösség védelme és biztonsága szempontjából megvalósítható a rendszer?

– Észszerű időn belül megvalósítható a rendszer?

Tevékenységek: az ezen célkitűzés megvalósítása érdekében végzett és a projekt időtartamának első tizenkét hónapjában végrehajtott konkrét tevékenységek közé tartoznak:

1. Szakértői munkaértekezletek (1. év, 5–11. hónap): három ilyen munkaértekezlet kerül majd megrendezésre, amelyen az EWG tagjai (legfeljebb 10 fő) fognak részt venni a megvalósíthatósági tanulmány megvitatásának és kidolgozásának céljával. Az első két munkaértekezletre virtuális formában kerül majd sor, a harmadik munkaértekezlet pedig egy kétnapos rendezvény lesz Genfben. Az első munkaértekezlet témája az előzetes jelentés megállapításainak áttekintése, valamint a megvalósíthatósági tanulmány nagy vonalakban történő meghatározása lesz. A második munkaértekezlet az AAMVS létrehozásának műszaki és gyakorlati vonatkozásaival fog foglalkozni. A harmadik munkaértekezlet első napján egy ilyen rendszer jogi és gazdasági szempontjai, valamint időbeli ütemezése, a harmadik munkaértekezlet második napján pedig a megvalósíthatósági tanulmány egészének áttekintése áll majd a középpontban. A munkaértekezletek megszervezésére és lebonyolítására a nemek közötti egyenlőség és a sokszínűség szempontjának kellő figyelembevételével kerül majd sor.

2. Szakértői munkaértekezletről készült jelentések (1. év, 5–11. hónap): minden munkaértekezletet követően jelentés készül majd, amelyet megosztanak az EWG résztvevőivel és az EKSZ-szel. A jelentések összefoglalják majd a megbeszélések fő vonalát, kiemelve azokat a pontokat, amelyekben közeledtek az álláspontok és azokat is, amelyekben nem.

3. Megvalósíthatósági jelentés (1. év, 11–12. hónap): egy olyan jelentés elkészítése, amely felvázolja, hogy milyen különböző lehetőségek vannak az AAMVS kifejlesztésére megfelelő kockázat- és minőségértékelési módszerek és eszközök kidolgozása révén.

Eredmények: szakértői munkaértekezletek és jelentések, valamint egy olyan megvalósíthatósági jelentés elkészítése, amely felvázolja egy nemzetközi fegyver- és lőszerkészlet-kezelési hitelesítési/tanúsítási rendszer létrehozásának lehetőségeit.

4.4. A fegyver- és lőszerkészletek hitelesítésével/tanúsításával foglalkozó éves találkozók

Célkitűzés: a projekt ismertségének növelése, tájékoztatás a projekt előrehaladásáról, valamint a meglévő nemzetközi hitelesítési/tanúsítási módszerekkel és rendszerekkel kapcsolatos tapasztalatok megosztása az uniós tagállamok és partnerek között.

Tevékenységek: legfeljebb két egynapos ülés megszervezése (a projekt első és második évének végén). Az ülésekre Brüsszelben kerül majd sor, és azok az érdekelt felek – köztük az uniós tagállamok, az EKSZ és a Bizottság képviselői, valamint az érintett partnerek – találkozását teszik majd lehetővé, így fokozva a projekt ismertségét, továbbá (az I. szakasz végén) bemutatva a megvalósíthatósági tanulmányt, valamint (a II. szakasz végén) a kockázat- és a minőségértékelési módszertant és eszközöket.

Az első éves ülés képezi a projekt második mérföldkövét.

Eredmények: az érintett felek közötti információcsere a fegyverek és lőszerek illetéktelen kezekbe jutásának megelőzését és kezelését célzó intézkedésekről; beszámoló az ülésről.

A Tanács megvizsgálja az I. szakasz eredményeként készített megvalósíthatósági tanulmányt, és határozatot hoz, hogy folytatja-e a projektet és végrehajtja-e a II. szakaszt. A projekt 14 hónap elteltével hatályát veszti, amennyiben a Tanács nem határoz arról, hogy a II. szakasz végrehajtásának lehetővé tétele érdekében meghosszabbítja a projektet. Annak meghatározásával, hogy a hatályvesztés időpontja nem 12, hanem 14 hónap elteltével következik be, a Tanácsnak elég ideje lesz arra, hogy megvizsgálja a megvalósíthatósági tanulmány eredményeit.

II. szakasz: A fegyver- és lőszerkezelési hitelesítési rendszer (AAMVS) létrehozására vonatkozó terv kidolgozása

4.5 A hitelesítés/tanúsítás módszertanának és eszközeinek kidolgozása és az arra szolgáló erőforrások kifejlesztése

Célkitűzés: a II. szakasz nagy része az AAMVS létrehozására vonatkozó koncepció, valamint terv kidolgozására irányul majd.

1. megjegyzés: A II. szakasz végrehajtására akkor kerül sor, ha a Tanács a megvalósíthatósági tanulmány (I. szakasz) eredményei alapján új határozatot hoz a projekt meghosszabbításáról.

Tevékenységek: az ezen célkitűzés megvalósítása érdekében végzett és a projekt második évében végrehajtott konkrét tevékenységek közé tartoznak:

– Projektterv, II. szakasz (2. év, 1. hónap): konzultációk a központi projektcsapattal a II. szakasz tervezésének/ütemezésének, a feladatoknak és az együttműködésnek, valamint a technikai támogatás körének (regionális munkaértekezletek és a módszertan tesztelésére szolgáló kísérleti értékelési/hitelesítési látogatások) a véglegesítésére.

– Tervezési munkaértekezlet, II. szakasz (2. év, 2. hónap): egynapos munkaértekezlet szervezése Genfben 20 kulcsfontosságú érdekelt fél (többek között a központi projektcsapat, nemzetközi szabványügyi testületek és tanúsítási testületek képviselői, az EU/EKSZ által kijelölt személyek, az EWG, valamint a partnerek képviselőinek) részvételével az AAMVS hatóköréről és tartalmáról való megállapodás kialakítása érdekében.

– A módszertan kidolgozására szolgáló szakértői munkaértekezletek (2. év, 3–8. hónap): az EWG tagjai és más, a nemzetközi szabványok hitelesítése és akkreditációja területén dolgozó szakértők részvételével rendezett munkaértekezlet, amely során az AAMVS létrehozására szolgáló fejlesztési terv megtárgyalására és tervezetének megszövegezésére kerül sor. Két munkaértekezletet virtuálisan folytatnak le, a harmadikat pedig egynapos rendezvény keretében Genfben rendezik meg.

– Hitelesítési munkaértekezlet (2. év, 9. hónap): egynapos hitelesítési munkaértekezlet Genfben, amely 20 résztvevő találkozását teszi lehetővé, és amelynek során a projektcsapat, a szakértői munkacsoport, valamint a nemzetközi szabványok hitelesítése és akkreditációja területén dolgozó szakértők ismertethetik az AAMVS fejlesztési tervét. Ez a munkaértekezlet nemcsak az AAMVS előnyeinek és működése részleteinek megismertetését szolgálná, hanem lehetőséget kínálna az AAMVS fejlesztésének és végrehajtásának biztosításához szükséges konkrét lépések kijelölésére is. A munkaértekezlet kialakítására és lebonyolítására a nemek közötti egyenlőség és a sokszínűség szempontjának kellő figyelembevételével kerül majd sor.

– Az AAMVS fejlesztési tervének véglegesítése és a további lépések meghatározása (2. év, 10–12. hónap): a terv módosítása a tanúsítási munkaértekezleten kapott visszajelzések alapján, valamint a fejlesztési terv közzététele.

Eredmények: az AAMVS kifejlesztésére szolgáló terv létrehozása.

5. Projektfelügyelet és -értékelés

Célkitűzés: félidős és záró értékelés készítése a projekt keretében végzett tevékenységekről annak érdekében, hogy megvalósuljanak a projektben meghatározott célkitűzések, valamint hogy a projekt kiadásai összhangban legyenek a jóváhagyott költségvetéssel.

Tevékenységek: a projekt keretében mind belső ellenőrzésre, mind külső értékelésre sor kerül majd.

– A Tanács rendszeres tájékoztatást kap a projekt végrehajtásának előrehaladásáról.

– Belső ellenőrzés: az AMAT által alkalmazott eredményalapú irányítási rendszer alapján, a központi projektcsapat támogatásával.

– Külső értékelés: a Tanáccsal együttműködésben külső értékelő csoport létrehozása (vagyis olyan független szakértők felvétele, akik a projekt végrehajtása idején nem állnak a Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ, illetve az Unió alkalmazásában), amely csoport elvégzi a projekt félidős, illetve záró értékelését.

A félidős, illetve a záró értékelésre Brüsszelben kerül sor, az éves ülések előtt vagy után (lásd a 4.4. pontot). A félidős értékelésre egy kétnapos munkaértekezlet keretében kerül majd sor, amelyen az EKSZ, valamint az uniós tagállamok és a partnerek képviselői vesznek részt. A záró értékelésre kétnapos ülés keretében kerül majd sor, amelyen az EKSZ, valamint az uniós tagállamok és a partnerek képviselői vesznek részt.

– A projekt részeként sor kerül majd egy pénzügyi ellenőrzésre is az uniós követelményekkel összhangban.

Eredmények: a projekt hatásairól szóló értékelő jelentés; pénzügyi ellenőrzés.

6. Végrehajtó ügynökségek és partnerségek

A projekt fő végrehajtó ügynöksége az AMAT által képviselt Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ. Konkrétan, az AMAT vezeti majd a megvalósíthatósági tanulmány elkészítését (I. szakasz), és együttműködik az érintett partnerekkel az értékelési módszertan és eszközök koncepciójának kidolgozása érdekében (II. szakasz).

Az olyan további partnerek bevonására vonatkozó javaslatokat, amelyek részvétele a projekt megvalósításában strukturális jellegű lehet, a nonproliferációs munkacsoport elé kell terjeszteni jóváhagyásra. Ezzel együtt a lehetséges partnerek közé tartozik a kézifegyverek és a fegyveres erőszak kutatásával foglalkozó kiválósági központ (*Small Arms Survey*, SAS), a konfliktusok során használt fegyverek visszakövetésével foglalkozó *Conflict Armament Research* (CAR), valamint a *Golden West Humanitarian Foundation* (GWHF). Az AMAT vezetése alatt a SAS és a CAR rendelkezésre bocsátja az illetéktelen kezekbe jutás, az ellátási lánc irányítása és az exportellenőrzés (a Fegyverkereskedelmi Szerződés és a 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspont) valamennyi aspektusával kapcsolatban birtokolt jelentős tudását és szakértelmét a projekt céljaira. A GWHF kötelezettséget vállal arra, hogy technikai segítségnyújtással támogatja az AMAT saját erőforrásait az értékelési/hitelesítési kritériumok kidolgozásában és végrehajtásában.

A lehető legmagasabb színvonalú projekteredmények elérése érdekében operatív partnerségek kialakítására kell törekedni a lőszer- és fegyverkezeléssel kapcsolatos kockázatok, képességek és elemzések értékelésére szakosodott szervezetekkel, így többek között a katonai szervezetek – köztük az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) és a Kézifegyverekkel és Lőszerekkel Foglalkozó Nemzetközi Csoport (MSAG) – képviselőivel, valamint a tanúsítási és irányítási szabványok, illetve a kapcsolódó akkreditáció kidolgozására szakosodott szervezetekkel. Az AMAT a tapasztalatok és a levont tanulságok cseréje céljából kapcsolatba fog lépni a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzésére, illetve azok fizikai biztonságára és készletkezelésére (PSSM) irányuló, folyamatban lévő olyan uniós finanszírozású projektek képviselőivel is, mint például a SEESAC, az iTrace és a Szahel-övezetre irányuló PSSM.

7. A projekt időtartama és a lehetséges további lépések

A projekt tervezett időtartama 24 hónap. Az eredeti tanácsi határozat 14 hónap elteltével hatályát veszti, amennyiben a Tanács nem határoz a projekt meghosszabbításáról. A projekt I. szakaszára ütemezett tevékenységeket a végrehajtás első évében be kell fejezni. A Tanács az eredeti határozat lejárta előtt felkérést kap majd, hogy határozzon annak meghosszabbításáról.

8. Az EU láthatósága

A Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központnak és az AMAT-nak minden megfelelő intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy az Európai Bizottság által közzétett, „Az Európai Unió külső tevékenységére vonatkozó kommunikációs és láthatósági követelmények - 2018” című kiadványnak megfelelően felhívja a figyelmet arra, hogy e projektet az Unió finanszírozta. Az uniós támogatás tényét feltüntetik majd a meghívókban és a különböző események résztvevőivel megosztott egyéb dokumentumokban is. A Humanitárius Aknamentesítéssel Foglalkozó Genfi Nemzetközi Központ és az AMAT gondoskodik arról, hogy az Unió képviselői lehetőség szerint részt vehessenek azokon az eseményeken, amelyek e határozat alapján részesülnek támogatásban.